

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

в. о. директор академії

Микола АНТОНЕНКО

11 лютого 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІФОНІЯ»

освітній рівень Бакалавр

галузь знань 02 Культура і
мистецтво

спеціальність 025 Музичне
(спеціалізація) мистецтво

освітня програма 025 «Музичне
мистецтво.
Інструментальне
виконавство»

тип дисципліни Обов'язкова

Київ - 2022 рік

Розробник: Марченко Валерій Віталійович - заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, в.о. завідувача кафедри

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва

Протокол № 18 від 11.02.2022 року

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:
Гарант освітньої програми

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	4	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	120		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	4	Лекції:	16	
Семестр:	7	Практичні заняття:	14	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	-	-
самостійна робота:	6	Самостійна робота:	90	-
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва» кафедри музичного мистецтва, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dec_art@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Дана програма є мистецьким курсом, в опануванні якого у студентів формуються навички професійного аналізу поліфонічної фактури й композиції на засадах знання та розуміння закономірностей їх устрою. Практичне значення курсу полягає у освоєнні студентами засад поліфонічної техніки; засвоєнні поліфонічних засобів оформлення розділів музичної форми; формуванні розуміння природи особливостей поліфонічного тематизму та техніки тематичної роботи, навичок аналізу тематичних процесів, орієнтації у тематичній системі поліфонічного багатоголосся; оволодінні технікою аналізу цілісного поліфонічного твору; ознайомленні із поліфонічними формами та жанрами, історією їх виникнення та становлення, умовами функціонування.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

- ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;
- ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах;
- ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурноісторичні знання з музичного мистецтва;
- ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 4	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 17
ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 15	ПРН 7

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)				
ФК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 8
ФК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	ПРН 17	ПРН 7	ПРН 15	ПРН 17
ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 15
ФК 9. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 8	ПРН 15
ФК 10. Здатність оперувати професійною термінологією.	ПРН 17	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 15

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Поліфонія» складається з двох змістових модулів: модуль 1:

Об'єкт та предмет курсу. Поняття поліфонії. Системи поліфонічного багатоголосся.

Види поліфонії. 2: Поліфонічна техніка в музиці доби Відродження: простий контрапункт, проста і канонічна імітація, різні види складного контрапункту.

Через вивчення змістового модуля 1. **Об'єкт та предмет курсу. Поняття поліфонії. Системи поліфонічного багатоголосся. Види поліфонії** забезпечуються удосконаленням таких загальних і фахових компетентностей як - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

Через вивчення змістового модуля 2. **Поліфонічна техніка в музиці доби Відродження: простий контрапункт, проста і канонічна імітація, різні види складного контрапункту** забезпечуються удосконаленням загальних і фахових компетентностей - здатність працювати автономно, здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва, здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва, здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

Формування зазначених компетентностей дозволяє удосконалити універсальні навички здобувачів освіти шляхом розширення та поглиблення знань в сфері фахової майстерності у оволодінні теоретичними знаннями щодо формотворчого значення поліфонії, набуття розуміння функціональної поліфонічної логіки в музичній будові, опанування техніки голосоведення та набуття навичок аналізу поліфонічних музичних творів.

4. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
		лек.	прак.	сем.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Розділ I. Об'єкт та предмет курсу. Поняття поліфонії. Системи поліфонічного багатоголосся. Види поліфонії.					
Тема 1. Григоріанський хорал як джерело поліфонічного багатоголосся західноєвропейського музичного мистецтва.		2	2		10
Тема 2. Система поліфонічного багатоголосся в музиці <i>ars antiqua</i> .		2	2		10
Тема 3. Форма першоджерела у жанрах-формах XIII ст..		2	2		10
Тема 4. Система багатоголосся в музиці <i>ars nova</i> . Явище ізоритмії (ізомелія, ізоперіодика)		2	1		12
Розділ II Поліфонічна техніка в музиці доби Відродження: простий контрапункт, проста і канонічна імітація, різні види складного контрапункту систем.					
Тема 1. Закономірності устрою поліфонічної композиції.		2	1		12

Тема 2. Канцона та ричеркар — форми інвенційної поліфонії раннього Бароко.		2	2		12
Тема 3. Теорія фуги як вищого поліфонічного жанру доби Бароко.		2	2		12
Тема 4. Підголоскова поліфонія української народної пісні у творах українських композиторів.		2	2		12
Усього годин	120	16	14		90

5. Організація самостійної роботи студентів

Види самостійної роботи:

- 1) опрацювання основної літератури з теми;
- 2) аналіз нотних зразків поліфонічних творів за темою;
- 3) самостійне створення зразків поліфонічних форм.

6. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Загальна система оцінювання: оцінюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Умови допуску до підсумкового контролю з «Поліфонія»:

1. Участь в обговоренні теоретичних питань або їх відпрацювання;
2. Самостійне виконання практичних завдань через систему дистанційного навчання;
3. Публічний виступ на практичних заняттях або їх відпрацювання;
4. Роботу здобувача освіти впродовж семестру оцінено не менше, ніж на 37 балів.

**Критерії оцінювання кожного (деяких найбільш важливих) з видів робіт
(бажано, та не обов'язково) в довільній зрозумілій формі**

Вид завдання	Критерії оцінювання
Контроль на лекційних заняттях: заповнення робочого зошиту з теми лекції, участь в обговоренні теоретичних питань лекції.	1 бал - активність здобувача освіти на лекції, заповнення робочого зошиту з теми лекції, участь в обговоренні питань теоретичних питань лекції, вірні відповіді на запитання викладача.
Публічний виступ на практичних заняттях.	1-2 бали - здобувач освіти отримує за активну роботу на практичному занятті: <ul style="list-style-type: none"> - підготовленість домашніх завдань до початку ПЗ; - обов'язковий виступ, публічний захист завдань; - активність в ході виконання завдань;
	<ul style="list-style-type: none"> - участь в обговоренні питань ПЗ; - рецензування відповідей інших студентів.
Самостійне виконання завдань на сайті дистанційного навчання.	3-4 балів - всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер; перевірені викладачем в дистанційному режимі.

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Герасимова-Персидская Н. Партеcный концерт в истории музыкальной культуры. - М.: Музыка, 1983.
2. Герасимова-Персидська Н. Поліфонія М.Д.Леонтовича // Творчість М.Леонтовича. - К.: Музична Україна, 1977. - С. 99-125.
3. Герасимова-Персидська Н. Характерні риси поліфонії М.Леонтовича // Українська радянська музика. - К.: Музична Україна, 1962. - Вип. 2. - С. 129-152.
4. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII-XVIII ст. - К.: Музична Україна, 1978.
5. [Григорьев С., Мюллер Т. Учебник полифонии : Учебное пособие. — Изд. 2-е. — М.: Музыка, 1969. — 328 с.](#)
6. Должанский А. 24 Прелюдии и фуги Шостаковича. - Л.: Музгиз, 1963. - С. 221-272.
7. [Евдокимова Ю. К. История полифонии. Вып. 1. Многоголосие средневековья X-XIV вв. / Ю. К. Евдокимова. — М.: Музыка, 1983. — 454 с.](#)
8. [Евдокимова Ю. К. История полифонии. Вып. 2. Музыка эпохи Возрождения: XV в. / Ю. К. Евдокимова. — М.: Музыка, 1983. — 414 с.](#)
9. [Евдокимова Ю. К. Учебник полифонии. Вып. 1. / Ю. К. Евдокимова. — М.: Музыка, 2000. — 158 с.](#)
10. Задерацкий В. Полифония в инструментальных произведениях Д.Шостаковича. - М.: Музыка, 1969.
11. Задерацький В. У розвиток жанру про цикл ["34 Прелюдії та фуги" Бібіка] // Музика — 1980 - № 5. - С. 5-7.
12. Золотарев В. Фуга. Руководство к практическому изучению. - М.: Музыка, 1965.
13. Іванченко В. Поліфонія у симфоніях С.Прокоф'єва. - К.: Музична Україна, 1983.

14. Когоутек Ц. Техника композиції в музиці ХХ века. - М.: Музыка, 1976.
15. [Мессіан О. Техніка мого музикального язика / Пер. и ком. М.Н. Чебуркиной; науч. ред. Ю.Н. Холопова. М.: Греко-латинский кабинет Ю.А. Шичалина, 1994. – 124 с.](#)
16. Молдавін М. Народний підголосковий спів. К.: Музична Україна, 1983. -
17. [Мюллер Т. Поліфонія. – М.: Музыка, 1989.](#)
18. [Пэрриш К., Оул Д. Образцы музыкальных форм от григорианского хорала до И.С. Баха. – Л. : Музыка, 1975. – 177 с., нот.](#)
19. Пясковський І. Готичні традиції поліфонічного мислення Олів'є Мессіана // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. - Київ, 2003. - Вип. 24. - Кн. 1. - С. 182-187.
20. Пясковський І. Поліфонічні прийоми в хоровій творчості М.Березовського // Дослідження. Досвід. Спогади. Збірник наукових і науково-методичних праць колективу КСМШ ім. М.В.Лисенка і НМАУ ім. П.І.Чайковського - К., 2000. - С. 6-23.
21. Пясковський І. Поліфонія. - Київ: ДМЦНЗК і МУ, 2003.
22. Пясковський І. Поліфонія в українській музиці. - К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2012.
23. Пясковський І. Поліфонія в хорових концертах Артемія Веделя // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. - Київ, 2001. - Вип. 11. - С. 93-105.
24. Пясковський І. Теоретичні ідеї М.Дилецького в галузі поліфонії // Musicae ars et scientia. Книга на честь 70-річчя Н.О.Герасимової-Персидської. Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. - Київ, 1999. - Вип.6. - С. 66-77.
25. Симакова Н. Вокальные жанры эпохи Возрождения. - М.: Музыка, 1985.
26. Танеев С. Подвижной контрапункт строгого письма. - М.: Музгиз, 1956. - Изд. 2-е.
27. Хіврич Л. Народна пісня як джерело і об'єкт поліфонічного розвитку в хорових обробках М.В.Лисенка // Українське музикознавство. - К.: Музична Україна, 1997. - Вип. 27. - С. 113-119.
28. Хіврич Л. Фугатні форми в хорових концертах Д.Бортнянського // Українське музикознавство. - К.: Музична Україна, 1971. - Вип. 6. - С. 201-215.
29. Хомінський Й. Історія гармонії та контрапункту. Т. I: Первісне багатоголосся. Доба органуму. Поліфонія Середньовіччя. - К.: Музична Україна, 1975.
30. Хомінський Й. Історія гармонії та контрапункту. Т. II: Доба Відродження. - К.: Музична Україна, 1979.
31. Чижик І. Фактори формоутворення в західноєвропейській поліфонії середньовіччя // Українське музикознавство. - К.: Музична Україна, 1988. - Вип. 23. - С. 87-94.
32. Чугаєв З. Особенности строения клавирных фуг Баха. - М.: Музыка, 1975.
33. Юдкін-Ріпун І. Бортнянський як представник стилю перехідної епохи // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. - К., 2003. - Вип.24. - Кн. 1. - С. 76-85.
34. Ященко Л.І. Українське народне багатоголосся. - К.: Вид-во АН УРСР, 1962.

8. Політика курсу

Відвідування є важливим компонентом вашого курсу з огляду на складність дисципліни. Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива упродовж тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри упродовж тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива упродовж тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Мобільні пристрої на заняття використовуються лише з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється за потреби виходити з аудиторії, брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Форма контролю: залік.